De Landsverordening inzake Concurrentie

De regels uit de Landsverordening inzake concurrentie uitgelegd

Fair Trade Authority
Curaçao

Waar gaat deze brochure over?

In deze brochure kunt u lezen over de Landsverordening inzake concurrentie die per 1 september 2017 geldt[1]. De inwerkingtreding van de Landsverordening heeft voor ondernemingen tot gevolg dat bepaalde concurrentiebeperkende afspraken tussen ondernemingen verboden zijn op basis van het kartelverbod, misbruik van machtspositie verboden is en bepaalde fusies, overnames en joint ventures gemeld moeten worden.

Deze brochure bevat algemene informatie over deze regels. Over het kartelverbod, het verbod op misbruik van machtspositie en de meldingsverplichting voor bepaalde fusies, overnames en joint ventures zijn ook afzonderlijke brochures verkrijgbaar. Bovendien is er een afzonderlijke brochure beschikbaar over aanbestedingen en het kartelverbod.

U kunt alle brochures vinden op het kantoor van de Fair Trade Authority Curacao (FTAC) en op de website: www.ftac.cw.

Waarom is de Landsverordening inzake concurrentie van belang?

Als bedrijven concurreren om de gunst van de consument, dan leidt dat tot lagere prijzen, betere kwaliteit, meer innovatie en meer keuzevrijheid. De consumentenwelvaart neemt daardoor toe en de economie van een land wordt sterker. Bovendien leidt meer concurrentie tot extra werkgelegenheid omdat de productie en bedrijvigheid toeneemt.

Kartels en misbruik van machtspositie belemmeren vrije concurrentie en leiden juist tot hogere prijzen dan nodig, tot verminderde kwaliteit van producten en diensten en minder innovatie. Bovendien beperken kartels en misbruik soms de toetreding van nieuwe ondernemingen. Consumenten, ondernemingen en de maatschappij als geheel worden daardoor benadeeld.

Voor wie gelden de regels in de Landsverordening inzake concurrentie?

De regels in de Landsverordening inzake concurrentie gelden voor alle binnen- en buitenlandse ondernemingen en verenigingen van ondernemingen die economische activiteiten verrichten op de Curaçaose markt. Economische activiteiten kunnen bestaan uit het aanbieden van producten en/of diensten op de markt door ondernemingen. Ondernemingen zijn niet alleen gewone bedrijven, maar ook bijvoorbeeld vrije beroepsbeoefenaars, staatsbedrijven en sommige stichtingen.

[1]. Deze brochure bevat algemene informatie voor voorlichtingsdoeleinden. Aan de informatie in de brochure kan geen rechten worden ontleend.

HET KARTELVERBOD

Op wat voor afspraken en gedragingen is het kartelverbod van toepassing?

Onder het kartelverbod zijn concurrentiebeperkende afspraken en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen ondernemingen verboden. Ook kunnen besluiten van ondernemersverenigingen in strijd zijn met het kartelverbod.

Het begrip afspraak is ruim. Een afspraak hoeft niet op papier te staan en kan informeel of stilzwijgend zijn (bijvoorbeeld een mondelinge gentlemen's agreement). Iedere wilsovereenstemming die het commerciële gedrag van ondernemingen coördineert, is een afspraak in de zin van het kartelverbod.

Er is sprake van een onderling afgestemde feitelijke gedraging als concurrenten of potentiële concurrenten commerciële informatie delen met elkaar, waarna zij hun gedrag op basis van die informatie aanpassen. De risico's van concurrentie worden hierdoor vervangen door samenwerking.

De Landsverordening maakt een onderscheid tussen hardcore overtredingen en andere overtredingen van het kartelverbod. Er zijn ook uitzonderingen op het kartelverbod.

Wat zijn deze hardcore overtredingen?

Bepaalde concurrentiebeperkende afspraken zijn altijd schadelijk. Deze afspraken worden hardcore overtredingen genoemd en zijn per se, oftewel altijd, verboden.

Hardcore overtredingen zijn horizontale afspraken tussen concurrerende, of potentieel concurrerende, ondernemingen die betrekking hebben op:

- het bepalen van verkoopprijzen of andere verkoopvoorwaarden;
- het bepalen van inschrijfprijzen of andere biedingsvoorwaarden bij aanbestedingen;
- het beperken of controleren van productie of afzet (bijv. het stilleggen van fabrieken);
- het verdelen van markten (bijv. geografische verdeling of de verdeling van klanten).

De FTAC geeft een hoge prioriteit aan het opsporen en beëindigen van deze overtredingen.

Welke afspraken zijn in strijd met het kartelverbod?

Behalve de hardcore afspraken zijn ook andere concurrentiebeperkende afspraken verboden. Dit kunnen zowel horizontale afspraken zijn tussen ondernemingen die daadwerkelijke of potentiële concurrenten van elkaar zijn als verticale afspraken tussen ondernemingen die actief zijn op verschillende niveaus in de productie- en distributiekolom. In de brochure over het kartelverbod wordt in meer detail ingegaan op de afspraken die verboden zijn onder het kartelverbod.

Welke uitzonderingen zijn er op het kartelverbod?

Afspraken die niet vallen onder de hardcore verboden hebben soms een beperkt effect op de mededinging, of kunnen zowel voor- als nadelen hebben voor de concurrentie. Om deze redenen zijn deze afspraken niet altijd verboden en kunnen ze vallen onder een van de uitzonderingen op het kartelverbod.

Het kartelverbod kent de volgende uitzonderingen:

- bagatel;
- ontheffing;
- groepsvrijstelling.

De bagateluitzondering houdt in dat als het marktaandeel van de bij een afspraak betrokken ondernemingen minder dan 30% bedraagt en er geen sprake is van een hardcore concurrentiebeperking, het kartelverbod in principe niet geldt[2].

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing op het kartelverbod moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. De kern van de voorwaarden voor ontheffing is dat de voordelen van de afspraak voor afnemers dienen op te wegen tegen de nadelen. Een ontheffing dient aangevraagd te worden bij de FTAC.

De groepsvrijstellingsuitzondering houdt in dat bij Landsbesluit bepaalde categorieën concurrentiebeperkende afspraken van het kartelverbod kunnen worden vrijgesteld. Bij inwerkingtreding van het kartelverbod op 1 september 2017 zijn er nog geen groepsvrijstellingen van toepassing. Groepsvrijstellingen worden gepubliceerd op de website van de FTAC (www.ftac.cw).

In de brochure over het kartelverbod wordt in meer detail ingegaan op uitzonderingen van het kartelverbod en de wijze waarop een ontheffing aangevraagd kan worden.

[2] Als uitzondering op deze regel kan de FTAC, indien een afspraak ondanks een lager marktaandeel dan 30% toch in aanzienlijke mate afbreuk doet aan de concurrentie, bij beschikking het kartelverbod alsnog van toepassing verklaren.

HET VERBOD OP MISBRUIK VAN MACHTSPOSITIE

Waarom een verbod op misbruik van machtspositie?

Een onderneming met een machtspositie heeft een dermate sterke positie op de markt dat de concurrentie is verzwakt. De positie van een onderneming met een machtspositie is zo sterk dat zij haar wil kan opleggen aan concurrenten, leveranciers en afnemers.

Om te voorkomen dat een onderneming met deze macht haar positie misbruikt, geldt het verbod op misbruik van machtspositie.

Wanneer heeft een onderneming een machtspositie?

Een onderneming heeft in ieder geval een machtspositie als haar marktaandeel 60% of meer bedraagt. Bij een lager marktaandeel kan een onderneming ook een machtspositie hebben, dat hangt dan af van onder meer de sterkte van de concurrentie en de mogelijkheden voor ondernemingen om de markt te betreden.

Wanneer maakt een onderneming misbruik van een machtspositie?

Het hebben of creëren van een economische machtspositie is niet verboden. Het is pas verboden als een onderneming haar machtspositie misbruikt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een onderneming met een machtspositie:

- afnemers verbiedt om met andere leveranciers zaken te doen (exclusiviteit);
- afnemers dwingt om een gewenst product in combinatie met een ander product af te nemen (koppelverkoop);
- extreem hoge prijzen rekent;
- onredelijke leveringsvoorwaarden hanteert;
- afnemers uitsluit van levering terwijl er geen alternatieven zijn;
- verschillende prijzen rekent voor gelijke prestaties met als doel de concurrentie te beperken;
- tijdelijk extreem lage prijzen hanteert om een concurrent uit de markt te drukken;
- bepaalde loyaliteitskortingen hanteert.

Er is geen sprake van misbruik als een onderneming haar gedragingen kan rechtvaardigen op basis van aangetoonde efficiëntievoordelen of objectieve technische redenen.

MELDINGSPLICHT VOOR BEPAALDE FUSIES, OVERNAMES EN JOINT VENTURES

Wat is een concentratie?

Wanneer u te maken hebt met een fusie, overname of joint venture, kunt u te maken krijgen met de regels over concentraties van ondernemingen uit de Landsverordening inzake concurrentie. Een concentratie kan zijn iedere verkrijging of wijziging van zeggenschap bij ondernemingen[3].

Waarom is er een meldingsplicht voor concentraties?

Concentraties kunnen leiden tot ondernemingen met een machtspositie en daarmee tot minder concurrentie. De meldingsplicht geeft de FTAC de mogelijkheid om het ontstaan of versterken van machtsposities van ondernemingen te volgen.

Het hebben van een machtspositie is niet verboden onder de Landsverordening inzake concurrentie, maar wel het misbruiken daarvan. Bij misbruik van een machtspositie of ter voorkoming van misbruik kan de FTAC zonodig ingrijpen. Meer informatie hierover is te vinden in de brochure over misbruik van machtspositie.

Welke concentraties moet ik melden bij de FTAC?

De meldingsplicht is alleen van toepassing op relatief grote concentraties in Curaçao. U dient de concentratie te melden indien één van de onderstaande situaties van toepassing is.

1 De gezamenlijke omzet van de betrokken ondernemingen bedroeg minimaal ANG 125 miljoen in het voorgaande kalenderjaar. Daarnaast behalen ten minste twee van de betrokken ondernemingen een jaaromzet van minimaal ANG 15 miljoen in Curaçao; of
2 De betrokken ondernemingen creëren of versterken tezamen een marktaandeel van minimaal 30% op een of meer relevante markten in Curaçao.

Meer informatie over de meldingsdrempels is te vinden in de brochure over de meldingsplicht bij fusies, overnames en joint ventures.

[3] Het begrip 'concentratie' sluit aan op het concentratiebegrip in de Europese Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen.

Wat is de rol van de FTAC?

De FTAC controleert of het kartelverbod, het verbod op misbruik van machtspositie en de meldingsplicht bij concentraties worden nageleefd. De FTAC heeft hiervoor onderzoeksbevoegdheden. Zo kunnen alle relevante zakelijke documenten worden opgevraagd van een onderneming of ondernemersvereniging en kan, eventueel onaangekondigd, onderzoek bij een onderneming zelf plaatsvinden. Betrokken personen kunnen door de FTAC worden gehoord.

De FTAC kan bovendien de overheid gevraagd en ongevraagd advies geven over de effecten op de concurrentie van voorgenomen of geldende regelgeving.

Wat zijn de sancties bij overtredingen van de Landsverordening?

Bij overtreding van de regels van de Landsverordening kan de FTAC de betrokken onderneming of ondernemingen in bepaalde gevallen boetes of een last onder dwangsom opleggen. Boetes kunnen oplopen tot ANG 1 miljoen of, als dat hoger is, tien procent van de totale jaaromzet van een onderneming. De FTAC kan bovendien een boete opleggen aan personen die aan te merken zijn als opdrachtgevers of feitelijk leidinggevers aan een kartel.

Ook bij het verstrekken van onjuiste of misleidende informatie, bij niet-meewerken aan een onderzoek en bij overtreding van de meldingsplicht bij concentraties kan de FTAC boetes opleggen.

Overeenkomsten in strijd met het kartelverbod zijn ook civielrechtelijk nietig en daarmee niet afdwingbaar. De besluiten van de FTAC zijn openbaar en worden gepubliceerd op de website: **www.ftac.cw**.

Wat kan ik doen als ik het niet eens ben met een beslissing van de FTAC?

Indien u het niet eens bent met een beslissing van de FTAC kunt u bij voldoende belang hiertegen bezwaar of beroep instellen.

Hoe kan ik mogelijke overtredingen van de Landsverordening melden?

De FTAC onderzoekt klachten van consumenten en ondernemingen die last hebben van concurrentievervalsing door mogelijke overtreders van het kartelverbod en het verbod op misbruik van machtspositie. Signalen, tips en klachten van ondernemingen en informatie over mogelijke overtredingen elders uit de maatschappij zijn van belang voor de effectiviteit van de FTAC.

Neem contact op met de FTAC als u tips, signalen en/of klachten heeft over mogelijke kartels of misbruik van machtspositie. Dit kan door een e-mail te sturen, te bellen of langs te komen bij het kantoor van de FTAC.

Fair Trade Authority
Curaçao

Fair Trade Authority Curaçao

Pietermaai 6
Postbus 136, Punda
email: info@ftac.cw
website: www.ftac.cw

Deze brochure is een uitgave van de Fair Trade Authority Curaçao (FTAC). FTAC houdt toezicht op de regels van de Landsverordening inzake concurrentie. De FTAC is een zelfstandige en onafhankelijke toezichthouder.